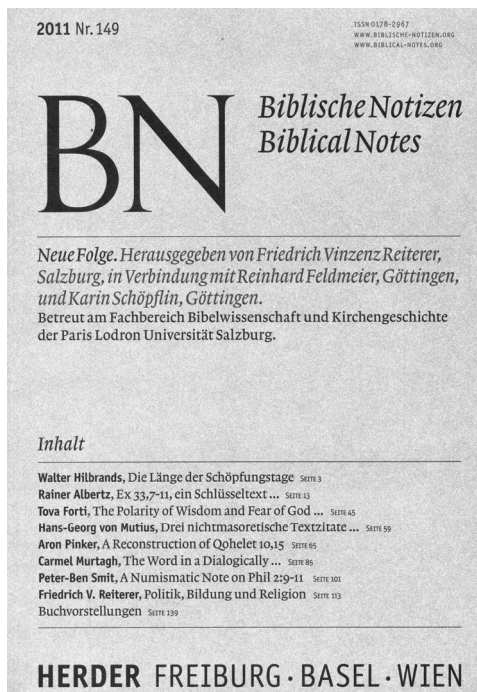

Recensio

Biblische Notizen

2011/149. szám, új folyam, 152 old. Kiadja Friedrich Vinzenz Reiterer
ISSN 0178-2967.

Walter Hilbrands (Giessen): *Die Länge der Schöpfungstage. Eine exegetische und rezeptionsgeschichtliche Untersuchung von יוֹם („Tag“) in Gen 1,1–2,3 – A teremtnapok hosszúsága. A יוֹם („nap“) exegetikai és recepciótörténeti vizsgálata Gen 1,1–2,3 alapján.* Amikor papi író írásba foglalta a teremtés hat napját, vajon allegorikus módon gondolkozott-e, vagy pedig a kalendáriumhoz, illetve a világkorszakokhoz kapcsolódtak gondolatai? A szemlézett folyóirat bevezető cikke ennek a kérdésnek megfejtését kutatja. Szem előtt tartja mind a vallásfilozófusok és irodalmárok (Philón, Herder), mind pedig a pszeudoepigrafák és a szentírásbeli utalások (Zsolt 90,4; 2Pt 3,8; Zsid 4,1–11) értelmezését. Végül a naptári nap elfogadtatása mellett áll ki, mert meglátá-

sa szerint ezt indokolja a hat nap s benünk az esték és reggelek váltakozása, majd pedig a rájuk következő hetedik, a pihenés napja. Bizonyítékul röviden ismerteti a יוֹם névszó ószövetségi előfordulásait.

Rainer Albertz (Münster): *Ex 33,7–11, ein Schlüsseltext für die Rekonstruktion der Redaktionsgeschichte des Pentateuch – Ex 33,7–11 kulcstextus a Pentateuchos szerkesztéstörténetének rekonstrukciójához.* Amikor a Pentateuchos olvasása közben olykor az a benyomásunk, hogy két kijelentés sátora létezett egyidőben, egyik az Izrael fainak táborán kívül, másik a tábor közepén, tisztázásra szorul az a kérdés, hogy miből eredhet e látásmód. Az *Illés – Isten tüzes harcosa* szerzője tüzetesen kutatja, hogy milyen szerkesztői elvek és szerkesztési szempontok vezettek e kettősséghez. Hat részre osztott nagy ívű tanulmányában nyilvánvalóvá teszi, hogy a hagyományosan ismert P, E, D jelzésekkel ellátott szerkesztők anyagában további rétegeződések észlelhetők. A rétegek időrendi előállítását szemléletes táblázatban foglalja össze, és így javasolva egy újszerű kompozíciós modell elfogadását.

Tova Forti (Beer-Sheva): *The Polarity of Wisdom and Fear of God in the Eden Narrative and in the Book of Proverbs – A bölcsesség és az istenfélelem polaritása az Éden-elbeszélésben és a Példabeszédek könyvében.* A cikk írója az értelem és a bölcsesség, a belátás és a megismerés teremtéstörténeti előfordulását, valamint bölcsességirodalmi beteljesedését kutatja. Munkájához nagyjából angol nyelvű irodalmat használ fel, de beleszó nemet területről származó eredményeket is K. Budde-től K. Westermannig. Külön

vonzerővel bír az izraeli eredetű munkák felvétele, amelyeknek segítségével azt tárja fel, hogy a teremtő Isten közvetítő szerepet tartogat a bölcsességnek. Ő ezáltal érintkezik az értelemmel felruházott teremtményével, az emberrel.

Hans-Georg von Mutius (München): *Drei nichtmassoretische Textzitate aus dem Midrasch ha-Gadol zu den Büchern Ijob (38,35), Sprüche (29,12,) und Qohelet (3,14) – A Midrás haggádól három nem-masszoréti textus-idézete Jób (38,35), Példabeszédek (29,12) és Prédikátor (3,14) könyvéből.* A kutató egy-egy ószövetségi locus változatait veszi szemügyre, miközben rámutat arra, hogy a Vulgata és LXX fordításai inkább a monumentális terjedelmű Midrásban található szöveget követik, és kevésbé a masszorétákét.

Aron Pinker (Silver Spring, Maryland, USA): *A Reconstruction of Qohelet 10,15 – A Prédikátor 10,15 helyreállítása.* A matematikában és atomfizikában jártas tudós megdöbbentő erudícióval bontja szét a Prédikátor könyve 10. fejezetének verseit, s így keresi annak lehetőségét, hogy értelmet adjon a 15. vers (Károlyi fordítás 10,13) kijelentésének, üzenetének.

Carmel Murtagh (Roma): *The Word in a Dialogically Agitated and Tension Filled World. A Bakhtinian Reading of 1 Corinthians 1 and 2 – Az ige a dialógusok zűrzavarával és feszültségekkel teljes világban. 1Kor 1–2. fejezetének olvasata Bahtyin szerint.* Szerzőnk a neves orosz irodalomtörténész, M. M. Bahtyin (1895–1975) módszerének segítségével ajánlja elolvasásra az első korinthusi levél polemizáló, bevezető fejezeteit. Az apostoli prédikáció műfaja által megkövetelt vitatkozást az antik görög filozófusok vitamodorára igyekszik visszavezetni.

Peter-Ben Smit (Bern): *A Numismatic Note on Phil 2,9–11 – Numizmatikai megjegyzés Fil 2,9–11-bez.* A tanulmány szerzője, aki ókatolikus történész-teológus és kedvenc kutatási területe az Újszövet-

ség világa, érdekes megjegyzést fűz a Fil 2,9–11 igeszakaszhoz. Azt feltételezi, hogy filippibeli gyülekezet tagjai előtt egy olyan rendkívüli szemléltetőeszköz állhatott, amely hozzásegített őket a Krisztus-himnusz megértéséhez; éspedig az a pénzérme, amelyet éppen Filippiben vertek nekik címzett apostoli levél megírásának idején. A pénzérme felirata és grafikai ábrázolása Augustus császár istenné emelését juttatja kifejezésre. A pénz ismeretét feltételezve, Pál apostol bizvást beszélhetett előttük Krisztus felmagasztalásáról.

MACEDON, Philippi. Augustus. 27 BC-AD 14. Æ 25mm (9.02 g). Laureate head right. Three bases: center base with statues of Divus Augustus (on left) crowned by Divus Julius, Augustus wearing military attire and Julius wearing toga. RPC I 1650²⁷.

Friedrich V. Reiterer (Salzburg): *Politik, Bildung und Religion. Der alttestamentliche Glaube im hellenistischen Ambiente. Teil 1 – Politika, képzés és vallás. Az ószövetségi hit a hellenista életterben. 1. rész.* Reiterer előrebocsátja tanulmányában, hogy a hellenista korszak, amely Nagy Sándorral vette kezdetét, leginkább a zsidók kulturális befolyásának nyomát viseli magán, miközben a görögség műveltségének hatásával szemben a zsidók vallása bizonyult a leginkább ellenállónak. A tanulmány első részében a zsidók alávettségének, leigázásának korábbi példáin igazolja tételét: jóllehet a zsidók a Szentföldön is ugyanúgy kisebbségben éltek, mint a diaszpórában, a görög fennhatóság mégis elismerte a köztük uralkodó hierokráciát.

Az előbbi záró dolgozat témájával összhangban kiemelünk egyet a szaklapban

König Jehu vor König Salmanassar liegend (Jepsen, Sinuhe, Abb. 71)

közölt könyvismertetések közül. Hans-Ulrich Weidemann (Siegen) egy Linzben megvédett doktori értekezést mutat be, amely könyv alakban is megjelent: Michael Zugmann, „Hellenisten” in der Apostelgeschichte. *Historische und exegetische Untersuchungen zu ApG 6,1; 9,29; 11,20* – „Hellenisták” az Apostolok Cselekedetei könyvben. *Az ApCsel 6,1; 9,29; 11,20 történeti és exegetikai vizsgálata.*

A *Biblische Notizen* szaklap mindig nívós és érdekesítő tanulmányokkal gyarapítja a biblikus irodalmat.

Balogh Béla

Schuller, Frauen, Abb. 25: Ptolemaios II. bringt seiner als Göttin angesehenen Frau ein Opfer dar.